

 HelseDirektoratet

Sammen redder vi liv

- den profesjonelle akutthjelperen

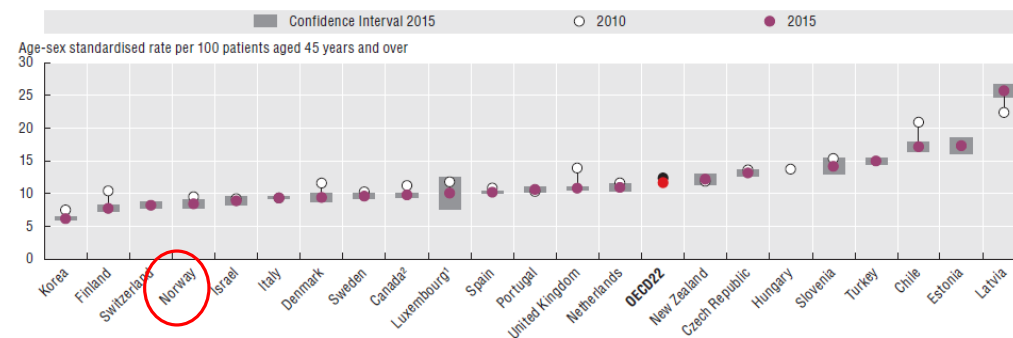
Bjørn Jamtli, HelseDirektoratet

Vi er gode - men vi skal bli enda bedre....

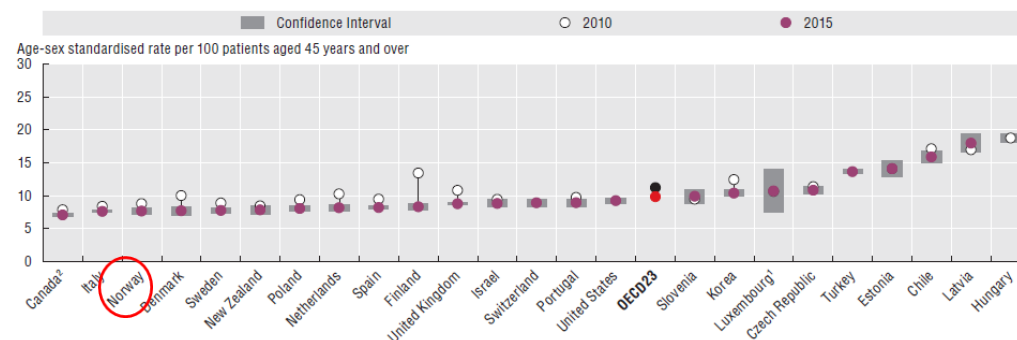

"Når minuttene er avgjørende for om pasienten overlever, er det ikke mulig å dimensjonere beredskapen slik at en alltid når fram til pasienten i tide"

6.15. Thirty-day mortality after admission to hospital for ischaemic stroke based on linked data, 2010 and 2015 (or nearest years)

6.18. Thirty-day mortality after admission to hospital for AMI based on linked data, 2010 and 2015 (or nearest years)

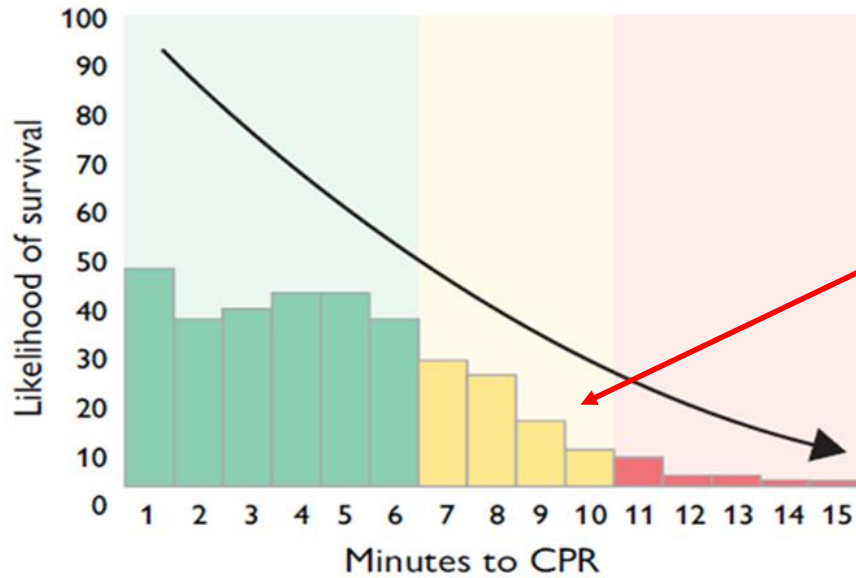

Ett år i Norge

- 300.000 mennesker behandles for skader - 2500 av disse dør.
- Mer enn 12.000 får hjerneslag
- 12.000 får hjerteinfarkt
- 3500 mennesker får hjertestans

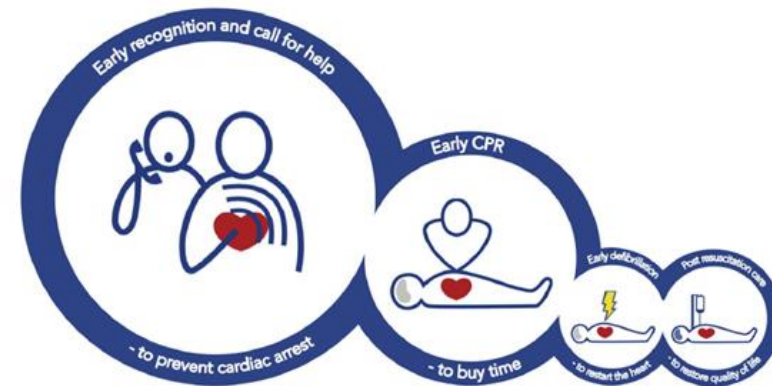
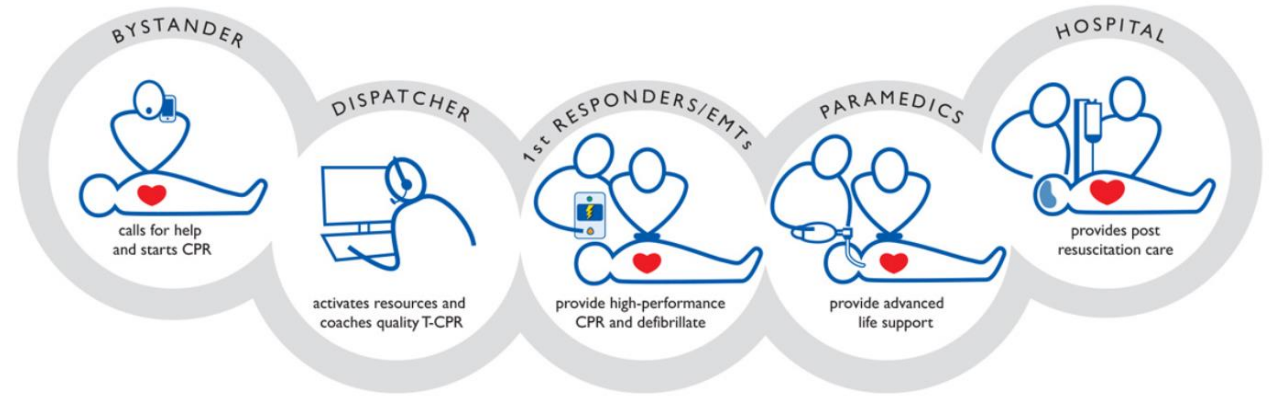

Hvordan redde flere liv

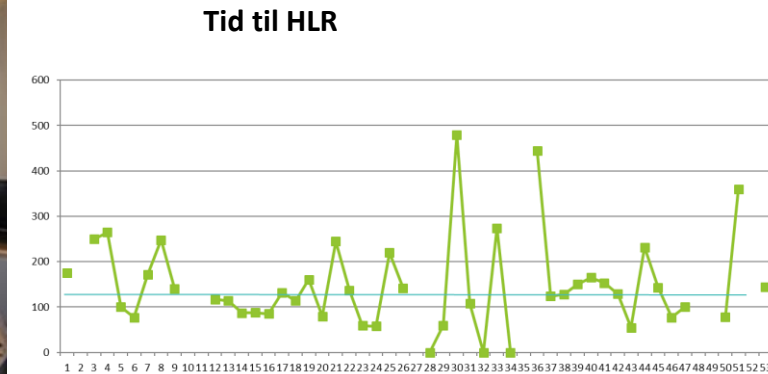
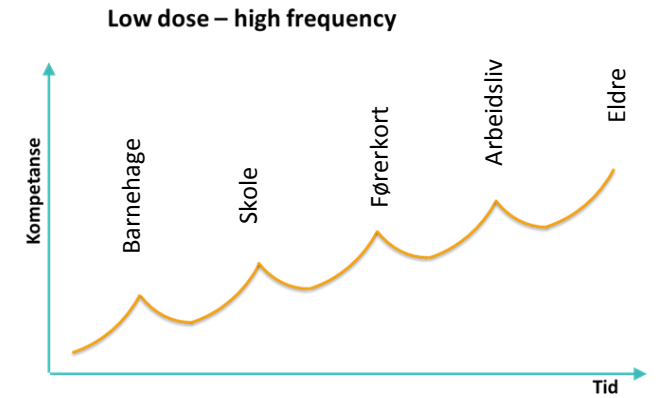
Tid til første ambulance er fremme ved hjertestans

«Publikum er den viktigste ressursen for å redde flere liv ved tidskritiske sykdom eller skade»

Hvordan

- Mobilisere publikum som akuttmedisinsk ressurs
 - Forenklet førstehjelpsbudskap
 - Model for livslang førstehjelpsopplæring
- Optimalisere AMK-funksjonen
- Supplere publikums innsats med akutthjelpere

Hva er livreddende førstehjelp

Gjenkjenne - mulige tegn på tidskritiske sykdoms- og skadetilstander

- Hjerneslag
- Alvorlig skade
- Hjertestans
- Hjerteinfarkt

Varsle - medisinsk nødnummer 113

Yte enkle livreddende førstehjelpstiltak

- HLR og hjertestarter
- Frie luftveier, stanse ytre blødninger, hindre nedkjøling

Akutthjelpere - formål

- Bidra til å redde liv og begrense varig helseskade gjennom å benytte tilgjengelig innsatspersonell fra nødetatene og frivillige organisasjoner.
- Bidra til å styrke den samlede helseberedskapen for større hendelser.

Akutthjelpere - definisjon

- Personell med kompetanse og utstyr til å yte livreddende førstehjelp frem til første profesjonelle helseressurs er fremme og kan overta behandlingen.
- Skal være en synlig ressurs i AMK-sentralenes digitale kart.
- Kan utalmeres i situasjoner der tidlig innsats vil kunne gi bedre overlevelsen og redusere varige alvorlige helseskader.

Indikasjon

- Innsats fra akutthjelper skal begrenses til sykdoms- og skadetilstander med truende eller manifest svikt i vitale funksjoner
- Bruk av personell som inngår i akutthjelperordningen til andre oppgaver, f.eks. å bistå hjemmesykepleietjenesten i kommunen, faller utenfor akutthjelperfunksjonen

- Bevisstløs person som ikke puster normalt
- Uavklart problem med sannsynlig svikt i vitale funksjoner
- Alvorlig skade

Utstyr

- Nødnett og evt. nettbrett for utalarmering og samhandling med AMK/ambulanse
- Halvautomatisk hjertestarter (AED) for bruk ved hjertestans
- Ventilasjonsmaske med ventil
- Utstyr for stans av blødninger herunder turnike for håndtering av større utvendige blødninger
- Thermoblanket eller annet egnet utstyr for varmekonservering

Forsvarlighet

- Forsvarlighetskravet innebærer at personell som utøver helsehjelp plikter å yte forsvarlig og omsorgsfull hjelp.
- Virksomhetsledelsen skal organisere virksomheten slik at helsepersonellet blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter.
- De mest relevante områdene av forsvarlighetskravet for akutthjelperordningen vurderes å være:
 - Forholdet mellom kompetanse og oppgaver
 - Klargjøring av ansvarsforhold
 - Ivaretagelse av taushetsplikt
 - Krav til dokumentasjon

Kapittel 2. Krav til helsepersonells yrkesutøvelse

§ 4. Forsvarlighet

Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig.

Helsepersonell skal innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner, og skal innhente bistand eller henvise pasienter videre der dette er nødvendig og mulig. Dersom pasientens behov tilsier det, skal yrkesutøvelsen skje ved samarbeid og samhandling med annet kvalifisert personell. Helsepersonell har plikt til å delta i arbeid med individuell plan når en pasient eller bruker har rett til slik plan etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5.

Kapittel 5. Taushetsplikt og opplysningsrett

§ 21. Hovedregel om taushetsplikt

Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell.

Kapittel 3. Krav til organisering av virksomhet

§ 16. Organisering av virksomhet som yter helse- og omsorgstjenester

Virksomhet som yter helse- og omsorgstjenester, skal organiseres slik at helsepersonellet blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter.

Kapittel 8. Dokumentasjonsplikt

§ 39. Plikt til å føre journal

Den som yter helsehjelp, skal nedtegne eller registrere opplysninger som nevnt i § 40 i en journal for den enkelte pasient. Plikten til å føre journal gjelder ikke for samarbeidende helsepersonell som gir hjelp etter instruksjon eller rettleiding fra annet helsepersonell.

Forsvarlighet

- Forholdet mellom kompetanse og oppgaver → Opplæring og vedlikehold av kunnskap og ferdigheter
- Klargjøring av ansvarsforhold → Hvem har ansvar for hva
- Ivaretagelse av taushetsplikt → Behov for presisering
- Krav til dokumentasjon → Muntlig rapport – logget samband

Praktisk gjennomføring

- AMK mottar medisinsk nødmelding med hastegrad akutt
- Utalarmerer nærmeste ambulanse, lege og evt andre helseressurser
- Ved tidsgevinst > 5 min vurderes utkalling av akutthjelper
- Anmodning om bistand fra akutthjelper brann til 110-sentral
- Etablering av felles talegruppe i nødnett -
- Melding fra akutthjelper fremme – tilstandsrapport
- Rapport fra akutthjelper til ambulansespersonell

Samarbeidsavtaler

Samarbeidsavtaler skal sikre at ordningen driftes forsvarlig, klargjøre ansvarsforhold og kostnadsfordeling

- Ved hvilke akuttmedisinske tilstander kan akutthjelper utalmeres
- Hvilken kompetanse og hvilket utstyr skal akutthjelperen ha
- Hvilken opplæring akutthjelpere skal ha. Hvordan skal denne vedlikeholdes og hvem har ansvar for å gjennomføre/tilrettelegge slik opplæring og vedlikeholdstrening
- Hvordan skal krav til taushetsplikt og dokumentasjon ivaretas
- Hvordan skal utalarming av akutthjelper fra AMK-sentralen gjøres
- Hvordan skal akutthjelpere følges opp etter oppdrag
- Fordeling av økonomiske utgifter

